

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/104/2021
Identifikačné číslo spisu:	2515010131
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2515010131.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a členov senátu JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Martiny Zeleňakovej, na verejnom zasadnutí konanom 23. novembra 2022 v Bratislave, v trestnej veci obvineného C. I. pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015, o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku bol uznesením Krajského súdu v Trnave zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného C. I..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa uznesenie Krajského súdu v Trnave zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 zrušuje v celom rozsahu.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „súd I. stupňa“) zo 4. decembra 2019, sp. zn. 2T/31/2015, bol obvinený C. I. (ďalej len „obvinený“) uznaný za vinného pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31.

augusta 2015 na tom skutkovom základe, že

- v období od 20. augusta 2010 až do 29. septembra 2012 v obci C., na parcele č. XXXXX/X, vedenej na LV č. XXXX v k. ú. obce C., evidovanej ako ostatné plochy o výmere 16.548 m², ktorej vlastníkom je obec C., vystupujúc ako živnostník s menom C. I. - F. C.Á., IČO: XX XXX XXX, po tom, čo v auguste 2010 požiadal Obvodný úrad životného prostredia C. o doplnenie zoznamu odpadov pri likvidácii lomu o popolček z uhlia a tuhé reakčné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika s tým, že ide o inertný odpad, prostredníctvom spoločnosti J., s. r. o., H. a so spoločnosťou B., s. r. o., Y., ako aj prepravcu H. Š. - autodoprava C. XXX, umožnil postupne na túto parcelu naviesť odpad - tuhé reakčné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika zo spoločnosti Žilinská teplárenská, a. s. Žilina o celkovom množstve najmenej 6982,19 tony, hoci nešlo o inertný odpad, čím boli prekročené limitné hodnoty pre inertný odpad pri pH: 12,2 (limitná hodnota 6 - 12), pri fluoridoch: 1,9 mg.l-1 (limitná hodnota 1 mg.l-1), pri síranoch 1377 mg.l-1 (limitná hodnota 100 mg.l-1) a pri CRL - celkové rozpustné látky: 4200 mg.l-1 (limitná hodnota 400 mg.l-1) a týmto konaním postupoval v rozpore s ustanoveniami § 17 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení účinnom do 30. septembra 2007 s poukazom na § 8 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení účinnom do 30. septembra 2007, a ustanoveniami § 18 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. f) a § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení účinnom do 31. decembra 2012 a spôsobil štátu v zastúpení Okresným úradom v Piešťanoch, Krajinská cesta 13, Piešťany ujmu na životnom prostredí a majetkovú škodu v celkovej výške 317.761,77,- Eur.

Za to súd I. stupňa uložil obvinenému podľa § 301 ods. 4 Trestného zákona (účinného do 31. augusta 2015), s poukazom na § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona a s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, ktorý mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu vo výmere 1 rok.

Zároveň súd I. stupňa podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodenú Bratislavskú vodárenskú spoločnosť a. s. s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podali odvolania obvinený a poškodená Bratislavská vodárenská spoločnosť a. s., ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 374 ods. 3 Trestného poriadku, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením zo 4. augusta 2021, sp. zn. 3Tdo/7/2021 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Na základe podnetu obvineného podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020, z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože má za to, že týmto rozhodnutím a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného.

V písomnom odôvodnení dovolania ministerka spravodlivosti uviedla, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnym právnym záverom a to z nižšie uvedených dôvodov.

Obvinený na základe rozhodnutia Obvodného banského úradu v Bratislave o povolení likvidácie lomu v dobývacom priestore C. I z 9. januára 2008 mohol na jeho likvidáciu použiť konkrétne inertné druhy odpadov v zmysle vyjadrenia Obvodného úradu životného prostredia Piešťany zo 14. júna 2007.

Obvinený z dôvodu možnosti naväzať do lomu C. I aj ďalší odpad (popolček z uhlia a tuhé reakčné splodiny), doručil 18. augusta 2010 Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany žiadosť o doplnenie zoznamu odpadov, ktoré budú použité na likvidáciu lomu C., a ktoré sú zaradené v zozname skupín, podskupín a druhov odpadov pod číslami XX XX XX - popolček z uhlia a XX XX XX - tuhé reakčné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika, pričom uviedol, že ide o inertné odpady a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti. K žiadosti priložil posudok spoločnosti J., spol. s r.o. z analytickej kontroly odpadu kategórie č. XX XX XX, ktorý bol vypracovaný 17. augusta 2010 a z ktorého vyplýva, že odpad kategórie č. XX XX XX obsahuje škodliviny v koncentráciách, ktoré nespôsobujú jeho nebezpečnosť, spĺňa podmienky pre nie nebezpečný odpad a môže byť zneškodňovaný skládkovaním na skládke pre nie nebezpečný odpad.

Obvodný úrad životného prostredia Piešťany 20. augusta 2010 vydal vyjadrenie, podľa ktorého doplnil svoje pôvodné vyjadrenie zo 14. júna 2007 o povolení druhu inertného odpadu kategórie č. XX XX XX - popolček z uhlia a XX XX XX - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika, zároveň uviedol, že jeho vyjadrenie nenahrádza súhlas podľa ustanovení zákona o odpadoch a nie je rozhodnutím podľa predpisov o správnom konaní.

Predseda Hlavného banského úradu JUDr. Ing. C. Y. vo svojej výpovedi uviedol, že banský úrad nie je kompetentným orgánom na rozhodovanie o druhoch odpadu, ktoré možno pri likvidácii lomu použiť, kompetentnými sú orgány odpadového hospodárstva, ktorým bol v danom čase Obvodný úrad životného prostredia Piešťany. Z výpovede JUDr. Ing. C. Y. vyplynulo, že obvinený nebol povinný žiadať o zmenu rozhodnutia o povolení likvidácie lomu Obvodný banský úrad v Bratislave v prípade, že chcel doplniť druhy odpadu dovážaného do lomu, keďže banský úrad nie je kompetentný o tom rozhodovať a nešlo o zmenu výrokovej časti ich rozhodnutia.

Súd I. stupňa teda správne konštatoval, že ak chcel obvinený do lomu C. I. naväzať aj iné druhy odpadu, bol povinný požiadať Obvodný úrad životného prostredia Piešťany o jeho doplnenie, čo svojou žiadosťou doručitou Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany 18. augusta 2010 urobil.

Ministerka spravodlivosti však považuje za nesprávne konštatovanie súdu I. stupňa, že obvinený vo svojej žiadosti deklaroval, že sa jedná o inertné odpady, hoci prikladal odborný posudok, že ide o nie nebezpečné odpady, čo predstavuje dve rôzne kategórie odpadov, ktorých skládkovanie je možné len na tomu zodpovedajúcich skládkach odpadov. Obvinený však v žiadosti uviedol, že ide o inertné odpady a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti. Predmetné pochybenie súdu I. stupňa nenapravil ani odvolací súd. Oba sudy konštatovali pochybenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany a pričítali ho obvinenému.

Súd I. stupňa uviedol, že napriek tomu, že obvinený vo vzťahu k odpadu deklaroval, že ide o inertné odpady, dokladal k nemu posudok na nie nebezpečné odpady, čo Obvodný úrad životného prostredia Piešťany, ako príslušný orgán odpadového hospodárstva, prehliadol a 20. augusta 2010 vydal vyjadrenie o doplnení povolených druhov odpadov aj o predmetné odpady. Z uvedeného vyplýva, že minimálne ľahkovážnosťou príslušného štátneho orgánu došlo k vydaniu povolenia, ktoré umožňovalo 3 roky odpad do lomu C. V. naväzať, k čomu by v prípade, ak by príslušný orgán konal zodpovedne nedošlo, pretože obvinený by povolenie nezískal.

Odvolací súd uviedol, že Obvodný úrad životného prostredia Piešťany zlyhaním ľudského faktora vydal vyjadrenie, ktorým doplnil svoje pôvodné vyjadrenie o obvineným požadované nie nebezpečné odpady. Obvinený následne odpady od Žilinskej teplárenskej spoločnosti, a.s., na základe zmluvy so spoločnosťou J., s.r.o. likvidoval v lome C. V. Uvedený priebeh skutku bol preukázaný, obvinený ho nenamietal a uviedol, že nekonal v rozpore s povoleniami. Odvolací súd mal za to, že obvinený síce povolenie na likvidáciu odpadu dostal a povolenie mal i doplnenie ďalších odpadov, avšak do lomu dovážal a likvidoval okrem inertných odpadov aj odpady nie nebezpečné, ktoré nemožno stotožňovať a teda konal neoprávnene.

Ministerka spravodlivosti je toho názoru, že závery súdu I. stupňa a odvolacieho súdu sú prinajmenšom

rozporuplné a nie je z nich zrejmé, ako z nich usúdili zavinenie aspoň formou nevedomej nedbanlivosti. Poukázala pritom na to, že v zmysle rozhodnutia č. 6/1988, o zavinenie z nevedomej nedbanlivosti podľa § 5 písm. b) Trestného zákona ide len vtedy, ak povinnosť a možnosť predvídať porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom sú splnené súčasne. Nedostatok jednej z takýchto zložiek znamená, že čin je nezavinený.

Obvinený v podnete na podanie dovolania poukázal na rozhodnutia štátnych orgánov, ktoré u neho vylúčili zavinenie z nevedomej nedbanlivosti:

1. Vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010, ktorým mu povolili pri likvidácii lomu C. V. používať odpady: popolček z uhlia a tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika - vydanie predmetného vyjadrenia bolo súdom vyhodnotené ako zlyhanie ľudského faktora, pretože pri podrobnom preskúmaní by skladovanie týchto odpadov nepovolil. V žiadosti obvinený uviedol, že žiada o doplnenie predmetných odpadov, pričom uviedol, že sa jedná o inertné odpady a ostatné odpady, nevykazujúce žiadne nebezpečne vlastnosti, na čo Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vo vyjadrení uviedol, že pôvodné vyjadreniezo 14. júna 2007 dopĺňa o povolené druhy inertného odpadu. Súd nesprávne dospel k záveru, že obvinený v žiadosti neuviedol pravdivú informáciu, keď uviedol, že sa jedná o inertný odpad.

2. Dočasné opatrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťanyz 13. januára 2011, ktorým bolo dočasne pozastavené zavážanie lomu do ukončenia laboratórnych rozborov a posúdenia možného vplyvu na vodárenské zdroje situované pod lomom

3. Zrušenie dočasného opatrenia Obvodným úradom životného prostredia Piešťany z 19. apríla 2011, ktorým odkázal na svoje predchádzajúce vyjadrenie, že lom C. V. je možné zavážať inertnými odpadmi a odpadmi. Úrad rozdelil odpady do dvoch skupín, medzi inertné odpady zaradil odpady, ktoré boli súčasťouich prvého vyjadrenia a do druhej skupiny zaradil zvyšné dve kategórie odpadov, ktoré obvinený žiadal doplniť. Z predmetného zrušenia dočasného opatrenia o pozastavení zavážania odpadov do lomu vyplýva, že lom je možné zavážať inertnými odpadmi a odpadmi skupiny č. XX XX XX - popolček z uhlia a XX XX XX - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika.

Nemožno tu hovoriť o zlyhaní ľudského faktora, pretože je zrejmé, že Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vedel, že do lomu sa naváža aj iný odpad ako inertný a rozdelením odpadu do dvoch skupín spätne ošetril svoje vyjadrenie z 20. augusta 2010 a poskytol obvinenému istotu, že do lomu C. V. je možné zavážať aj tieto druhy odpadov. Ak by aj obvinený po prvom zmätočnom vyjadrení Obvodného úradu životného prostredia Piešťany mal či mohol mať pochybnosti o možnosti ukladať tieto odpady do lomu, po opätovnom povolení činnosti už nemohol mať žiadne pochybnosti.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že obvinený nepochybil tak, ako to uviedol súd, že v žiadosti o doplnenie odpadov zavádzal v označení odpadov, pretože okrem inertných odpadov označil aj ďalšiu skupinu odpadov z katalógu nie nebezpečných odpadov.

Ministerka spravodlivosti poukázala na povinnosť správnych orgánov pri vydávaní aktov podľa § 3 ods. 7 Správneho poriadku uplatňovať zásadu zákonnosti a zásadu materiálnej pravdy v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 Správneho poriadku. Štátne orgány teda vytvorili taký stav, že u obvineného vylúčili možnosť predvídať budúci priebeh, pretože obvinený v zmysle zákona predpokladal, že rozhodnutia úradov sú v súlade so zákonom a tak o nich nemal pochybnosť. Zlyhaním ľudského faktora bolo v skutočnosti porušenie zásady zákonnosti a zásady materiálnej pravdy zo strany správneho orgánu a toto nemôže byť základom pre trestnú zodpovednosť obvineného vo forme nevedomej nedbanlivosti.

Obvodný úrad životného prostredia Piešťany mal povinnosť zistiť, či sú splnené všetky podstatné skutočnosti pre vydanie vyjadrenia, pričom obvinený správne predpokladal zákonnosť a správnosť vyjadrenia úradu a v súlade s ním koordinoval svoje konanie.

Podľa vyjadrenia obvineného tento vedel, že má po vyjadrení požiadať Obvodný banský úrad v Bratislave o povolenie na tieto druhy odpadu, žiadosť poslal poštou bez potvrdenia, pretože zákon neurčuje presnú formu a nezisťoval, či bola táto žiadosť doručená, ani či Obvodný banský úrad v

Bratislave vydal povolenie. Až do výpovede JUDr. Ing. C. Y. z Hlavného banského úradu bolo celé konanie vedené proti obvinenému z dôvodu, že pokračoval v činnosti bez príslušného povolenia Obvodného banského úradu v Bratislave. JUDr. Ing. C. Y. však vypovedal, že keďže vo výrokovej časti pôvodného povolenia Obvodného banského úradu v Bratislave neboli uvedené konkrétne druhy odpadov, nebolo potrebné vydávať nové povolenie ani žiadať o zmenu činnosti.

S ohľadom na vyjadrenie Hlavného banského úradu a s ohľadom na to, že vo výrokovej časti rozhodnutia o povolení banskej činnosti nie sú uvedené druhy odpadov, nebolo možné kvalifikovať konanie obvineného tak, ako to bolo ustálené v obžalobe. Zároveň však s ohľadom na vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany nebolo možné kvalifikovať konanie obvineného ani ako ho ustálil súd I. stupňa, keďže nie je pravdou, že by obvinený v žiadosti uviedol, že sa jedná iba o inertný odpad, ale uviedol, že sa jedná o inertné a ostatné, nie nebezpečné odpady.

Právny záver súdu I. stupňa a odvolacieho súdu o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu vo forme nevedomej nedbanlivosti vyvracia správanie sa Obvodného úradu životného prostredia Piešťany. V trestnej veci sa jedná o nedôslednosť zainteresovaných úradov a ich alibistický prístup. Obvodný úrad životného prostredia Piešťany sa vyhovoril, že vydáva len vyjadrenie a povolenie má vydať Obvodný banský úrad v Bratislave. Obvodný banský úrad v Bratislave sa vyhovoril, že vydáva povolenia na základe vyjadrenia Obvodného úradu životného prostredia Piešťany. Obvodný úrad životného prostredia Piešťany sa zas vyhovoril, že síce vydal súhlasné vyjadrenie, ale to nenahrádza povolenie a keby obvinený požiadal o povolenie Obvodný banský úrad v Bratislave, ich súhlasné vyjadrenie by bolo súčasťou povolenia, ale keby bolo prebehlo riadne povoľovacie konanie, povolenie na ukladanie takého druhu odpadu by obvinený nezískal. Hlavný banský úrad zas uviedol, že žiadne ďalšie povoľovacie konanie nebolo potrebné a rozšírenie alebo zmena odpadov je možná len na základe pozitívneho vyjadrenia orgánu odpadového hospodárstva, ktorým bol Obvodný úrad životného prostredia Piešťany. Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s. sa popri tom roky snažila neúspešne dosiahnuť ukončenie zavážania lomu „nepovoleným“ odpadom, pričom ju zmienené kompetentné úrady odbíjali s tým, že všetko je v súlade s povoleniami a zároveň sa všetky orgány v priebehu hlavného pojednávania zhodli, že obvinený konal v rozpore s povoleniami, ktoré nepotreboval, ale keby ich potreboval, nebol by ich získal, hoci ich v podstate mal.

Zodpovednosť štátu za nesprávny úradný postup nemožno nahradiť vyvodením trestnej zodpovednosti voči obvinenému s tým, že mal a mohol vedieť aj to, čo nevedeli úrady. Obvinený postupoval v zmysle zákona, požiadal o vyjadrenie príslušný orgán odpadového hospodárstva a jeho závermi sa riadil.

Ministerka spravodlivosti navrhla najvyššiemu súdu aby podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanovení § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 a zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo naň nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa písomne vyjadril obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Uja, advokáta v Trenčíne, podaním z 26. júl 2021, v ktorom uviedol, že v celom rozsahu súhlasí s obsahom podaného dovolania.

K dovolaniu sa vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Piešťany (ďalej len „prokurátor“), ktorý v písomnom podaní z 27. júla 2021 poukázal na to, že z vykonaného dokazovania možno chronologicky konštatovať, že 23. apríla 2007 doručil obvinený na Obvodný úrad životného prostredia Piešťany žiadosť o vyjadrenie k povoleniu banskej činnosti, ktoré je potrebné dokladať k žiadosti na Obvodný banský úrad v Bratislave vo veci povolenia banskej činnosti. Dňa 24. apríla 2007 vydal Obvodný úrad životného prostredia Piešťany stanovisko, z ktorého je zrejmé, že sa ložisko nachádza v chránenej oblasti

I. Y. s II. stupňom ochrany prírody a krajiny a v II. stupni ochranného pásma vodárenských zdrojov a preto je potrebné predložiť odborný posudok na plán likvidácie lomu. Z odborného posudku Ing. U. Š. vyplýva, že podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení účinnom do 14. októbra 2013 (ďalej len „vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z. z.“) je likvidovaná časť lomu aj skládkou inertného odpadu, pričom je možné na skládku ukladať odpady skupiny č. XX - stavebné odpady a odpady z demolácií. Dňa 14. júna 2007 vydal Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vyjadrenie, že povoleným odpadom je iba inertný odpad čísla a kategórie: XXXXXX B., XXXXXX B., XXXXXX B., XXXXXX B. a XXXXXX B.. Následne obvinený 24. augusta 2007 žiadal Obvodný banský úrad v Bratislave o povolenie banskej činnosti - likvidáciu lomu v dobývacom priestore C. XXXX - XXXX, priložil Plán likvidácie lomu, z ktorého je zrejmé, že povolenými sú len inertné odpady uvedené vo vyjadrení Obvodného úradu životného prostredia Piešťany zo 14. júna 2007. Obvodný banský úrad v Bratislave rozhodnutím z 9. januára 2008 povolil obvinenému banskú činnosť - likvidáciu lomu C. vyššie špecifikovaným inertným odpadom.

Obvinený 18. augusta 2010 doručil Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany žiadosť o vyjadrenie k doplneniu zoznamu odpadov č. XX XX XX a XX XX XX, s tým, že sa jedná o inertné a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti. Možnosť ukladať do lomu iba inertný odpad bola teda v príkrom rozpore s protokolom o skúške č. XXXXX a XX/XXXXX, na ktoré v žiadosti odkazoval. Posudok analytickej kontroly odpadu č. XX XX XX, súčasťou ktorého je aj protokol o skúške č. XX/XXXXX vyplýva, že odpad spĺňa kritériá pre nie nebezpečný odpad a môže sa ukladať na skládke pre nie nebezpečný odpad a z tabuľky č. X vyplýva, že odpad prekračuje limitné hodnoty inertného odpadu pre sírany a rozpustné látky. Z vyjadrenia Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010 vyplýva, že vyjadrenie zo 14. júna 2007 (podľa ktorého bolo možné do lomu naväzať iba inertný odpad) sa dopĺňa o povolené druhy odpadu č. XX XX XX a XX XX XX, pričom vyjadrenie nenahrádza súhlas podľa ustanovení zákona o odpadoch a rozhodnutie podľa predpisov o správnom konaní.

Obvinený sa podľa prokurátora nemôže zbaviť zodpovednosti za svoje protiprávne konanie poukazovaním na pochybenia pri vydávaní vyjadrenia, keď zaviezol do lomu cca 7.000 ton odpadu, ktorý nespĺňa požadované parametre.

Motívom obvineného mala byť podľa názoru prokurátora zisťnosť, pretože z listinných dôkazov vyplýva, že zo strany spoločností J., s. r. o. H. a B., s. r. o. Y. bola obvinenému za uskladnenie odpadu vyplatená suma 61.064,14 Eur, za kubický meter (730 kg materiálu), za uskladnenie odpadu platil obvinený obci C. 0,033 Eur, pričom do lomu naviezol 9.564,64 metrov kubických materiálu, obci mal zaplatiť 315,63 Eur a paušálne za rok 1.991,63 Eur.

Obvinenému bolo vydané banské oprávnenie Obvodným banským úradom v Banskej Bystrici 6. septembra 1999 na podnikanie v likvidácii lomu v dobývacom priestore M., ktoré bolo v roku 2006 doplnené o zriaďovanie, zabezpečenie a likvidáciu lomu. Z uvedeného podľa prokurátora vyplýva, že obvinený rovnakým spôsobom (formu zavážania odpadu) likvidoval v minulosti lom M. V. - H. C.. Obvinený jednoznačne a preukázateľne podnikal v oblasti nakladania s odpadom od roku 1999 a vykonával likvidácie lomov ich zavážaním odpadov a teda sa problematike denne za účelom zisku venoval najmenej 11 rokov pred spáchaním skutku. Musel mať dôsledný prehľad o zákonnej úprave, pojmoch a označeniach jednotlivých druhov odpadov a podmienkach dodržiavania ustanovení zákona o odpadoch a ostatných súvisiacich a vykonávacích predpisov.

Z vyjadrenia Obvodného úradu životného prostredia Piešťany, Štátna vodná správa z 3. mája 2007 vyplýva, že obvinený bol oboznámený s tým, že lom C. V. sa nachádza v pásme hygienickej ochrany II. stupňa vodných zdrojov a likvidácia lomu určitými odpadmi potrebuje súhlas Obvodného úradu životného prostredia Piešťany, Štátnej vodnej správy a stanovisko správcu vodných zdrojov - Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s. Úrad vydal 25. apríla 2007 stanovisko, z ktorého je zrejmé, že lom s nachádza v chránenej krajnej oblasti I. Y. s II. stupňom ochrany prírody a krajiny a v II. stupni

ochranného pásma vodárenských zdrojov, preto musel predložiť odborný posudok pre vyjadrenie k plánu likvidácie lomu, z ktorého vyplýva, že likvidovaná časť lomu je aj skládkou inertného odpadu, pričom možno ukladať na skládku v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 284/2001 Z. z. ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení účinnom do 31. decembra 2015 (ďalej len „vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z.“) odpady skupiny č. XX - stavebné odpady a odpady z demolácií.

Prokurátor upriamil pozornosť na to, že v prípade kontaminácie spodnej vody a celého zdroja v dotknutej lokalite, by pre Bratislavskú vodárenskú spoločnosť, a. s. znamenalo zabezpečiť náhradné zásobovanie pitnou vodou cca. 20.000 obyvateľom zo vzdialenosti cca 40 km, čo predstavuje náklady vo výške 23.000 Eur.

Do lomu C. V. bol v rozpore so zákonom navezený odpad, ktorý výrazne prekračoval limitné hodnoty pre inertný odpad, t. j. hodnoty pre uskladnenie odpadu na skládke pre inertný odpad. V určitých parametroch dokonca odpad obsahoval hodnoty nebezpečného odpadu, najmä čo sa týka celkovo rozpustných látok a síranov. Pričom skutočnosť, že do lomu môže navážať iba inertný odpad, bola obvinenému známa od počiatku, keďže posudok bol vypracovaný na základe jeho žiadosti a pred tým ako došlo k navážaniu odpadu.

Nie je podstatné, či bolo obvinenému povolené v zmysle vyjadrenia Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010 do lomu ukladať popolček ako odpad pod č. XX XX XX alebo tuhé reakčné splodiny ako odpad pod č. XX XX XX, pretože malo ísť o uloženie inertného druhu odpadu a obvinený z analýzy odpadu z augusta 2008 vedel, že sporný popolček nie je inertný odpad a Obvodný banský úrad v Bratislave by mu ukladanie iného ako inertného odpadu nepovolil. Obvinený sa nemôže zbaviť trestnej zodpovednosti za navezenie skoro 7.000 ton neinertného odpadu do lomu tým, že poukazuje na vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010, ktoré mu jednoznačne umožňovalo uložiť do lomu iba inertný odpad.

Prokurátor má za to, že z uvedeného je zrejmé, že obvinený svojím konaním porušil všeobecne záväzný predpis o ochrane životného prostredia a ohrozil životné prostredie, keď umožnil zaviesť lom odpadom, ktorý nespĺňal požadované kritéria a naplnil tak skutkovú podstatu prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 minimálne formou nevedomej nedbanlivosti.

K tvrdeniu, že obvinený v žiadosti o doplnenie z 18. augusta 2010 uviedol, že ide o inertné a ostatné odpady nevykazujúce žiadne nebezpečné vlastnosti, prokurátor uviedol, že zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení účinnom do 14. decembra 2008 (ďalej len „zákon č. 223/2001 Z. z.“), vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z. ani norma STN 83 8101 nepozná definíciu „ostatný odpad, ktorý nevykazuje žiadne nebezpečné vlastnosti“. Vo vzťahu k vyhláške MŽP SR č. 284/2001 Z. z. sa jedná o nelogický pojem vzhľadom k tomu, že ak má odpad jednu alebo viac nebezpečných vlastností, ide o nebezpečný odpad, ktorý je popri ostatnom odpade 1 z 2 kategórii odpadov uvedených v § 2 ods. 4 predmetnej vyhlášky. Jedná sa teda o slovné spojenie vytvorené obvineným, nemajúce oporu v zákone a s ohľadom na okolnosti prípadu sa javí ako účelové aby na skládku, kde bolo povolené uskladniť cca 170.000 metrov kubických inertného odpadu mohol uskladniť odpad, ktorý je podľa bodu 4.3. STN 83 8101 zaradený do triedy odpadu, ktorý nie je nebezpečný.

Ministerka spravodlivosti v dovolaní uviedla, že ľahkovážnym prístupom príslušného štátneho orgánu (Obvodného úradu životného prostredia Piešťany) došlo k vydaniu povolenia, ktoré obvinenému umožnilo 3 roky navážať do lomu C. V. predmetný odpad a ak by konal úrad zodpovednejšie, obvinený by povolenie nezískal. Prokurátor má za to, že rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010 malo formu vyjadrenia, nie povolenia.

Z výpovede predsedu Hlavného banského úradu vyplýva, že obvinený nebol povinný žiadať o zmenu rozhodnutia o povolení likvidáciu lomu, ak chcel doplniť druh odpadu, keďže banský úrad o tom nie je

kompetentný rozhodovať a nešlo o zmenu výrokovej časti ich rozhodnutia, avšak rozhodnutie o povolení likvidácie lomu Obvodného banského úradu v Bratislave z 9. januára 2008 podmieňuje povolenie banskej činnosti - likvidáciu lomu vykonať podľa žiadosti priloženého Plánu likvidácie lomu, podľa ktorého sa v časti spôsobu likvidácie uvádza, že zoznam povolených materiálov je určený vo vyjadrení úradu zo 14. júna 2007 a teda tam uvedený konkrétny inertný odpad.

K tvrdeniu ministerky spravodlivosti, že obvinený uviedol, že vedel že má po vyjadrení požiadať Obvodný banský úrad v Bratislave o povolenie aj na ďalšie druhy dopadov, pričom žiadosť poslal poštou bez potvrdenia, keďže zákon neurčuje presnú formu, prokurátor uviedol, že obvinený od vznesenia obvinenia 21. augusta 2014 prvý kráť na hlavnom pojednávaní 12. júna 2017 uviedol, že posielal žiadosť o vydanie povolenia na Obvodný banský úrad v Bratislave vo vzťahu k odpadom špecifikovaným vo vyjadrení úradu z 20. augusta 2010. Jedná sa teda o účelovú obranu obvineného, keď si po takmer 3 rokoch od obvinenia spomenie na tak dôležitú skutočnosť. Predmetným tvrdením však obvinený potvrdil, že mal vedomosť, že nemal povolenie Obvodného banského úradu v Bratislave na navádzanie neinertných tuhých reakčných splodín z odsírovania dymových plynov na báze vápnika o celkovom množstve najmenej 6.982,19 tony a napriek tomu ich do lomu dal zaviesť.

Spochybňovanie doručovania písomností zo strany obvineného a tým poukazovania na to, že jeho žiadosť o povolenie sa mohla stratiť, je len usvedčením samého seba z toho, že mal vedomosť o tom, že musí doručiť Obvodnému banskému úradu v Bratislave žiadosť o povolenie a čakať na jeho vydanie. Obvinený však bezodkladne po vydaní vyjadrenia zo strany úradu začal prostredníctvom spoločnosti J., s. r. o. navádzať odpad zo žilinskej teplárne.

Prokurátor má za to, že v konaní nedošlo k naplneniu ani jedného z dovolacích dôvodov a preto považuje rozsudok súdu I. stupňa zo 4. decembra 2019, sp. zn. 2T/31/2015, v spojení s uznesením odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020 za zákonné a navrhol najvyššiemu súdu na verejnom zasadnutí dovolanie ministerky spravodlivosti podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

K vyjadreniu prokurátora sa vyjadril obvinený prostredníctvom obhajcu podaním z 5. októbra 2021, v ktorom uviedol, že s vyjadrením prokurátora nesúhlasí a v celom rozsahu sa stotožňuje s dovolaním ministerky spravodlivosti.

Následne sa k vyjadreniu prokurátora vyjadrila aj ministerka spravodlivosti v podaní z 19. októbra 2021, v ktorom uviedla, že prokurátor na jednej strane tvrdí, že v trestnej veci obvineného malo ísť o formu zavinenia nevedomou nebanalnosťou a na druhej strane tvrdí, že obvinený účelovo zavádzal s úmyslom uskladiť na skládke aj iný odpad. Uvedené je podľa ministerky spravodlivosti protichodné a zmätočné a tvrdenie, že obvinený úmyselne použil nesprávne slovné spojenie považuje za špekulatívne s cieľom ospravedlniť pochybenia štátnych orgánov.

V žiadosti z 18. augusta 2010 obvinený uviedol, že sa jedná o inertný a ostatný odpad, ktorý nevykazuje žiadne nebezpečné vlastnosti, pričom záver súdu, že obvinený v žiadosti neuviedol pravdivú informáciu o tom, že ide o inertný odpad a doložil odborné vyjadrenie k nie inertným odpadom, ale k nie nebezpečným odpadom, nie je správny. Zo žiadosti vyplýva, že označil 2 kategórie odpadov (inertné a ostatné, ktoré nie sú nebezpečné) a bolo na odbornom posúdení Obvodného úradu životného prostredia Piešťany, aby obvineného usmernil o aký druh odpadu sa jedná a či ho možno do lomu C. V. ukladať.

Následne Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vo svojom vyjadrení z 19. apríla 2011, ktorým zrušil dočasné opatrenie z 13. januára 2011 odkázal na predchádzajúce vyjadrenie a zároveň uviedol, že lom je možné zavádzať inertnými odpadmi a odpadmi, čím rozdelil odpady do 2 skupín: inertné odpady, ktoré boli súčasťou jeho prvého vyjadrenia a odpady, ktoré zahŕňali zvyšné 2 kategórie odpadov, ktoré obvinený žiadal doplniť. Zo zrušenia dočasného opatrenia podľa ministerky spravodlivosti vyplýva, že do lomu je možné zavádzať nie len inertný odpad, ale aj odpad č. XX XX XX - popolček z uhlia a č. XX XX XX - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika.

V tomto štádiu Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vedel, že sa do lomu naväza aj iný odpad, ako inertný a obvinenému poskytol istotu, že do lomu je možné zavážať aj tieto druhy odpadov. Ministerka spravodlivosti poukázala na to, že prokurátor vo svojom vyjadrení vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 19. apríla 2011 nespomína a pozornosť upriamuje iba na vyjadrenie z 20. augusta 2010.

Vyjadrenie prokurátora je mylné, opomína rozhodnutia a konania zainteresovaných úradov, ktoré majú vplyv na subjektívnu stránku a vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti.

Ministerka spravodlivosti uviedla, že na podanom dovolaní trvá a žiada najvyšší súd aby rozhodol v zmysle predloženého návrhu.

Najvyššiemu súdu bolo dovolanie ministerky spravodlivosti spolu s trestným spisom predložené súdom I. stupňa 28. decembra 2021. Rozhodoval o ňom na verejnom zasadnutí konanom 23. novembra 2022 po tom, ako zástupkyňa dovolateľa Mgr. M. predniesla stanovisko, že aj súčasný minister spravodlivosti na podanom dovolaní trvá.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou na podnet obvineného [§ 369 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 Trestného poriadku).

Najvyšší súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania podaného ministerkou spravodlivosti, prerokoval dovolanie na verejnom zasadnutí, so zameraním na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý ministerka spravodlivosti uplatnila. Dovolací súd tak preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému ministerka spravodlivosti podala dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu (§ 384 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že uplatnený dôvod dovolania bol zjavne preukázaný.

Na úvod je potrebné poznamenať, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, je výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Naplnenie dovolacieho dôvodu možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Aby sa uplatnením tohto inštitútu nezakladala prípadne ďalšia riadna opravná inštancia, Trestný poriadok jasne ustanovuje pravidlá a vymedzuje taxatívne dovolacie dôvody, za ktorých možno dovolanie podať. Rozsah prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané (§ 385 Trestného poriadku).

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu dovolací súd zistil nasledovné, v rámci dovolacích námietok relevantné, skutočnosti:

Dňa 23. apríla 2007 doručil obvinený Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany žiadosť o vyjadrenie k povoleniu banskej činnosti, a to k likvidácii lomu v dobývacom priestore C. V., spolu s plánom likvidácie (č. l. 292 vyšetrovacieho spisu).

Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vydal 14. júna 2007 vyjadrenie k povoleniu banskej činnosti (č. l. 280 - 281 vyšetrovacieho spisu). Vo vyjadrení uviedol povolené konkrétne druhy inertného odpadu, ktoré možno do lomu navážať a to odpady kat. č. XX XX XX - betón, XX XX XX - tehly, XX XX XX - zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky iné ako uvedené v XX XX XX, XX XX XX - zemina a kamenivo iné ako uvedené v XX XX XX, XX XX XX - výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05, ktoré sú zaradené medzi ostatné odpady podľa vyhlášky MŽP SR č.

Následne vydal Obvodný banský úrad v Bratislave 9. januára 2008 povolenie na likvidáciu lomu v dobývacom priestore C. V., podľa priloženého plánu likvidácie (č. l. 119 - 123 vyšetrovacieho spisu).

Obvinený v podaní doručenom Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany 18. augusta 2010 žiadal o doplnenie zoznamu odpadov, zaradených v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z. z. do katalógu odpadov: XX XX XX - popolček z uhlia, XX XX XX - tuhé reakčné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika, ktoré sú tiež zaradené v zmysle vyhlášky medzi ostatné odpady. Zároveň obvinený v predmetnej žiadosti uviedol, že sa jedná o inertné a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti, o čom priložil aj posudok z analytickej kontroly odpadu, z ktorého vyplýva, že sa jedná o nie nebezpečné odpady (č. l. 299 - 304 vyšetrovacieho spisu).

Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vydal 20. augusta 2010 vyjadrenie, ktorý doplnil svoje pôvodné vyjadrenie zo 14. júna 2007 k povoleniu banskej činnosti - likvidácie lomu v dobývacom priestore C. V. o zoznam povolených druhov odpadov o odpady kat. č. XX XX XX Z. XX XX XX (č. l. 282 - 283 vyšetrovacieho spisu).

Obvodný úrad životného prostredia Piešťany vydal 13. januára 2011 dočasné opatrenie, ktorým pozastavil zavážanie lomu v dobývacom priestore C. V. odpadmi kat. č. XX XX XX Z. XX XX XX. O pozastavenie činnosti požiadala Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., s ohľadom na uskutočňovanie laboratórnych rozborov odobratých vzoriek z materiálu navázaného do lomu a posúdenie možného vplyvu na vodárenské zdroje situované pod lomom (č. l. 125 - 126 vyšetrovacieho spisu). Dočasné opatrenie bolo Obvodným úradom životného prostredia Piešťany zrušené 19. apríla 2011, zároveň Obvodný úrad životného prostredia uviedol, že jeho vyjadrenie zo 14. júna 2007, doplnené vyjadrením z 20. augusta 2010, ktorým povolil na základe kladných odborných posudkov zavážanie lomu inertnými odpadmi kat. č. XX XX XX, XX XX XX, XX XX XX, XX XX XX, XX XX XX Z. B. Y. Č. XX XX XX, XX XX XX zostávajú v platnosti (č. l. 127 vyšetrovacieho spisu).

Slovenská inšpekcia životného prostredia vykonala 24. mája 2012 operatívnu kontrolu skládky odpadu v obci C. na základe anonymného podnetu, v rámci ktorej zistila, že v lome C. V. sa vyskytuje inertný odpad, tvorený hlavne stavebnou suťou a sypkou bielou hmotou, podľa vyjadrenia majiteľa kontrolovaného subjektu (obvinený) sa jednalo o odpad kat. č. XX XX XX - tuhé reakčné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika. Dňa 26. júna 2012 v závere záznamu č. XX konštatovala Slovenská inšpekcia životného prostredia, že operatívnou kontrolou nebolo zistené porušenie zákona o odpadoch v nadväznosti na ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy odpadového hospodárstva (č. l. 88 - 91 vyšetrovacieho spisu).

Dňa 21. mája 2015 bola na obvineného podaná obžaloba za zločin neoprávneného nakladania s odpadmi, ktorého sa mal dopustiť tým, že od augusta 2010 do septembra 2012 v rozpore s povolením Obvodného banského úradu v Bratislave z 9. januára 2008, ktoré nadväzovalo na vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany zo 14. júna 2007, umožnil na skládku v obci C. naviesť odpad - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika v celkovom množstve 6982,19 tony, hoci vedel, že navezený odpad nespĺňa limitné koncentrácie pre inertný odpad, ale spĺňa limitné koncentrácie iba v kategórii pre nie nebezpečný odpad a svojím konaním postupoval v rozpore s ustanoveniami zákona č. 223/2001 Z. z. (č. l. 689 - 696 súdneho spisu).

Súd I. stupňa rozsudkom zo 4. decembra 2019, sp. zn. 2T/31/2015 uznal obvineného za vinného, avšak oproti obžalobe upravil skutkovú vetu, ako aj právnu kvalifikáciu skutku, pretože z vykonaného dokazovania nepovažoval za preukázané, že by obvinený konal v rozpore s rozhodnutím Obvodného banského úradu v Bratislave o povolení likvidácie lomu z 9. januára 2008, pretože vo výrokovej časti predmetného rozhodnutia nie sú uvedené druhy odpadu, ktoré je povolené do lomu navážať a zároveň z výpovede predsedu Hlavného banského úradu JUDr. Ing. C. Y. vyplynulo, že banský úrad nie je kompetentný orgán na rozhodovanie o druhoch odpadu, ktoré možno do lomu pri likvidácii lomu použiť,

to je v kompetencii Obvodného úradu životného prostredia Piešťany, ktorý obvinenému na podklade jeho žiadosti vydal vyjadrenie z 20. augusta 2010, ktorým doplnil druhy povolených odpadov. Súd I. stupňa mal však za to, že obvinený v žiadosti o doplnenie odpadov uviedol, že u odpadov zaradených v katalógu odpadov pod XX XX XX Z. XX XX XX (odpady ktoré žiadal doplniť), ide o inertné odpady a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti a priložil posudok, z ktorého vyplýva, že predmetný odpad spĺňa podmienky pre nie nebezpečný odpad. Súd I. stupňa tak konanie obvineného, vzhľadom na jeho osobu (živnostníka podnikajúceho aj v oblasti odpadového hospodárstva od roku 1999), vyhodnotil tak, že tento mal a mohol vedieť, že inertný odpad a nie nebezpečný odpad nie sú rovnaké kategórie odpadov. Vzhľadom k tomu, že nebol preukázaný úmysel obvineného uviesť nepravdu o druhu daných odpadov v rámci žiadosti o doplnenie, ale tento vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery vedieť mal a mohol, že inertný odpad a nie nebezpečný odpad nie je to isté a ich skladovanie je možné na rozdielnych skládkach. Súd I. stupňa tak uznal obvineného za vinného z prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia, ktorého sa mal dopustiť zavinením vo forme nevedomej nedbanlivosti tak, že potom, ako požiadal Obvodný úrad životného prostredia Piešťany o doplnenie zoznamu odpadov pri likvidácii lomu nachádzajúcom sa v obci C. o popolček z uhlia a tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika, a v predmetnej žiadosti uviedol, že sa jedná o inertný odpad, umožnil naviesť do tohto lomu od 20. augusta 2010 do 29. septembra 2012 tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika v celkovom množstve 6982,19 tony, hoci nešlo o inertný odpad, čím došlo k prekročeniu limitných hodnôt inertných odpadov pri pH, fluoridoch a celkových rozpustných látok, čím postupoval v rozpore s ustanoveniami § 17 ods. 1 a § 8 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení účinnom do 30. septembra 2007 (ďalej len „zákon č. 17/1992 Zb.“) a ustanoveniami § 18 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. f) a § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 223/2001 Z. z.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. znečisťovanie životného prostredia je vnášanie takých fyzikálnych, chemických alebo biologických činiteľov do životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti, ktoré sú svojou podstatou alebo množstvom cudzorodé pre dané prostredie.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 223/2001 Z. z. každý je povinný nakladať s odpadmi alebo inak s nimi zaobchádzať v súlade s týmto zákonom; ten, komu vyplývajú z rozhodnutia alebo povolenia vydaného na základe tohto zákona povinnosti, je povinný nakladať s odpadmi alebo inak s nimi zaobchádzať aj v súlade s týmto rozhodnutím alebo povolením. Pri nakladaní s odpadmi alebo inom zaobchádzaní s nimi je každý povinný chrániť zdravie ľudí a životné prostredie.

Podľa § 18 ods. 3 písm. a), písm. f) zákona č. 223/2001 Z. z. zakazuje sa:

a) uložiť alebo ponechať odpad na inom mieste ako na mieste na to určenom v súlade s týmto zákonom, f) prevádzkovať po 31. decembri 2008 skládku odpadov podľa § 81 ods. 4 písm. b) bodu 2, ktorá nespĺňa všetky požiadavky na skládky odpadov podľa tohto zákona a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie.

Podľa § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 223/2001 Z. z. držiteľ odpadu je povinný zabezpečovať zneškodnenie odpadov, ak nie je možné alebo účelné zabezpečiť ich zhodnotenie.

Uznesením odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/3/2020 bolo podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté odvolanie obvineného (ako aj poškodenej Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a. s.).

Ministerka spravodlivosti v prejednávanej príhode odvolaciemu súdu vyčítala, že nenapravil pochybenie súdu I. stupňa, ktorý konštatoval, že obvinený vo svojej žiadosti o doplnenie zoznamu odpadov deklaroval, že sa jedná o inertný odpad, hoci priložil odborný posudok, že ide o nie nebezpečný odpad (t. j. dve rôzne kategórie odpadov), pričom obvinený v skutočnosti v žiadosti uviedol, že sa jedná o inertné

odpady a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné vlastnosti. Ľahkovážnosťou príslušného štátneho orgánu, ktorým bol Obvodný úrad životného prostredia Piešťany, došlo k vydaniu povolenia, ku ktorého vydaniu by v prípade zodpovedného konania úradu nedošlo. Závery súdu I. stupňa, na ktorého nadväzujú závery odvolacieho súdu považuje ministerka spravodlivosti za prinajmenšom rozporuplné, pretože nie je zrejmé, ako z nich usúdili zavinenie aspoň formou nevedomej nedbanlivosti. Uvedenú formu zavinenia obvineného vyvracajú jednotlivé rozhodnutia Obvodného úradu pre životné prostredie Piešťany, ktoré potvrdzujú, že tento vedel, že do lomu je navázaný aj iný ako inertný odpad. Nedôslednosť zainteresovaných úradov je zodpovednosťou štátu a nemožno ju nahradiť vyvođením zodpovednosti voči obvinenému s tým, že mal a mohol vedieť to, čo nevedeli úrady.

Dovolací súd po preskúmaní spisu, najmä s ohľadom na ministerkou spravodlivosti namietanými skutočnosťami dospel k tomu, že záver súdu I. stupňa, ktorý potvrdil i odvolací súd, o konaní obvineného, ktoré malo naplniť skutkovú podstatu prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia vo forme nevedomej nedbanlivosti a to tak, že porušil všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia, keď na skládku, o ktorej vedel, že je skládkou na inertný odpad, umožnil naviesť odpad, ktorý nespĺňa limitné hodnoty pre inertný odpad, nie je správny.

Naopak sa najvyšší súd stotožnil s názorom ministerky spravodlivosti, že súd I. stupňa nesprávne v skutkovej vete ustálil, že obvinený vo svojej žiadosti o doplnenie zoznamu odpadov, doručenej Obvodnému úradu životného prostredia Piešťany 18. augusta 2010 deklaroval, že ide o inertný odpad, čo následne na podklade odvolania obvineného odvolací súd neopravil. Je síce pravdou, že v odôvodnení svojich rozhodnutí súdy uvádzajú, že v žiadosti uviedol okrem inertného aj ostatný odpad, avšak skutok je ustálený tak, akoby obvinený v žiadosti uviedol iba inertný odpad. Z vyšetrovacieho spisu, konkrétne č. I. 299 však vyplýva, že obvinený v predmetnej žiadosti uviedol, že sa jedná o inertné odpady a ostatné odpady, ktoré nevykazujú žiadne nebezpečné odpady.

V zmysle ustanovenia § 2 ods. 4 vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z. z., sa odpady členia na nebezpečné odpady, označené písmenom N a ostatné odpady, označené písmenom O.

Príloha č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z. z. obsahuje zoznam skupín, podskupín a druhov odpadov, podľa ktorej sa odpady, ktoré žiadal obvinený do zoznamu odpadov použitých pri likvidácii lomu doplniť (XX XX XX - popolček z uhlia a XX XX XX - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika), zaraďujú do skupiny ostatným odpadov, rovnako ako odpady, ktoré mu v pôvodnom vyjadrení povolil Obvodný úrad životného prostredia Piešťany zo 14. júna 2007 do lomu ukladať (XX XX XX - betón, XX XX XX - tehly, XX XX XX - zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky iné ako uvedené v XX XX XX, XX XX XX - zemina a kamenivo iné ako uvedené v XX XX XX, XX XX XX - výkopová zemina iná ako uvedená v XX XX XX).

Z uvedeného vyplýva že odpad, ktorý žiadal obvinený do zoznamu odpadov použitých pri likvidácii lomu doplniť, je odpadom ostatným, tak ako v žiadosti uviedol.

Dovolací súd však považuje za opodstatnenú tú skutočnosť, že obvinený nemohol postupovať v rozpore s ustanoveniami § 17 ods. 1 a § 8 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. a ustanoveniami § 18 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. f) a § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 223/2001 Z. z., tak ako to ustálili súdy nižšieho stupňa, keď mal vyjadrenie príslušného orgánu štátnej správy na zavážanie daného druhu odpadu do lomu C..

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie v znení účinnom do 31. októbra 2012 obvodný úrad životného prostredia v prvom stupni vykonáva štátnu správu starostlivosti o životné prostredie podľa osobitných predpisov.

Podľa § 71 písm. n) zákona č. 223/2001 Z. z. obvodný úrad životného prostredia vo veciach štátnej správy odpadového hospodárstva rozhoduje v správnom konaní v prvom stupni vo veciach podľa tohto zákona a dáva vyjadrenia s výnimkou vecí patriacich iným orgánom štátnej správy odpadového

hospodárstva.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že Obvodný úrad životného prostredia Piešťany bol príslušným štátnym orgánom odpadového hospodárstva, ktorý mal posúdiť, resp. posúdil a vyjadril sa k tomu, či predmetný odpad možno použiť pri likvidácii lomu C. V. Svojím vyjadrením z 20. augusta 2010 doplnil zoznam odpadov, ktoré možno pri likvidácii lomu C. V. použiť o odpady kat. č. XX XX XX - popolček z uhlia a XX XX XX - tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika podľa vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z. z. a teda povolil obvinenému zaväzať lom C. V. aj uvedenými druhmi odpadov.

Obvinený v súlade s vyjadrením Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010 umožnil do lomu C. V. naväzať aj popolček z uhlia a tuhé rekreačné splodiny z odsírovania dymových plynov na báze vápnika.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení účinnom do 30. júna 2011 (ďalej len „Správny poriadok“) správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 3 ods. 3 Správneho poriadku správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmiernenie vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

Podľa § 3 ods. 4 Správneho poriadku rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Podľa § 3 ods. 6 Správneho poriadku ustanovenia o základných pravidlách konania uvedených v odsekoch 1 až 5 sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení.

Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 Správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

V zmysle citovaných ustanovení Správneho poriadku ministerka spravodlivosti vo svojom dovolaní správne poukázala na skutočnosť, že správne orgány sú povinné postupovať v rámci svojej rozhodovacej činnosti v súlade so zásadou zákonnosti a zásadou materiálnej pravdy. Správny orgán, ktorým bol v prejednávanom prípade Obvodný úrad životného prostredia Piešťany, ako príslušný orgán odpadového hospodárstva, bol povinný spoľahlivo zistiť stav veci a to dopad zaväzania lomu C. V. odpadom, o ktorého doplnenie obvinený vo svojej žiadosti žiadal a až následne vydať vyjadrenie zodpovedajúce tomuto stavu.

Najvyšší súd je toho názoru, že nemožno obvinenému pričítať zodpovednosť za porušenie akýchkoľvek ustanovení, keď konal v súlade s vyjadrením, ktoré vydal príslušný orgán štátnej správy, oprávnený posudzovať vplyv toho ktorého odpadu na životné prostredie a to ani vo forme zavinenia, ktorým je nevedomá nebanlivosť, bez ohľadu na to, do akej kategórie odpadov zaradil vo svojej žiadosti odpad, ktorý žiadal doplniť. Obvinený sa teda nemohol dopustiť prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia tak, ako to ustálil súd I. stupňa, čo následne potvrdil odvolací súd.

Čo sa týka záveru súdov nižších stupňov, že obvinený nemohol konať v rozpore s rozhodnutím o povolení likvidácie lomu vydaným Obvodným banským úradom v Bratislave z 9. januára 2008, tak ako to predpokladá obžaloba, pretože predmetné povolenie vo výrokovej časti neurčovalo povolené druhy odpadu, ktoré môže obvinený do lomu C. V. naväzať, s uvedeným sa stotožnil i dovolací súd pretože: Podľa § 3a zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a štátnej banskej správe v znení účinnom do 31. augusta 2009 (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“) organizáciou sa podľa tohto zákona rozumejú právnické a fyzické osoby, ktoré v rámci podnikateľskej činnosti^{3a)} vykonávajú banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom, prípadne inú činnosť upravenú týmto zákonom.

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 51/1988 Zb. banskú činnosť, činnosť vykonávanú banským spôsobom a inú činnosť upravenú týmto zákonom, možno vykonávať na základe oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia vydaného alebo uloženého rozhodnutím podľa tohto zákona, banského zákona alebo podľa osobitných predpisov;⁴⁾ činnosť musí byť vykonávaná v súlade s rozhodnutím a dokumentáciou overenou obvodným banským úradom v konaní o vydanie oprávnenia, súhlasu, opatrenia alebo povolenia.

Podľa § 18d ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb. organizácia môže vykonať zmenu technickej dokumentácie, podľa ktorej je banská činnosť povolená bez povolenia obvodného banského úradu, ak nedôjde k zhoršeniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, nebudú dotknuté objekty a záujmy chránené podľa osobitných predpisov^{12b)} nad rozsah prípustný podľa podmienok určených v rozhodnutí o povolení banskej činnosti a nedôjde k sťaženiu alebo zhoršeniu vo využití zásob výhradného ložiska alebo jeho častí.

Z vyjadrenia predsedu Hlavného banského úradu z 27. marca 2017 (č. l. 878 súdneho spisu) vyplýva, že ak príslušný banský úrad v podmienkach vo výrokovej časti rozhodnutia o povolení banskej činnosti neurčil použitím akých konkrétnych odpadov sa likvidácia vykoná, môže organizácia vykonať zmenu technickej dokumentácie, podľa ktorej je banská činnosť povolená bez povolenia banského úradu.

Na to, aby obvinený mohol naväzať do lomu C. aj ďalšie druhy odpadu teda postačovalo vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany, ako orgánu ktorý posudzuje druh odpadu s ohľadom na životné prostredie. K takýmto záverom dospel aj súd I. stupňa spolu s odvolacím súdom.

Najvyšší súd má za to, že ak možno dospieť k takémuto záveru, že obvinený postupoval správne, nepotreboval pre rozšírenie druhov odpadu navázaného do lomu C. V. ďalšie rozhodnutie o povolení banskej činnosti od Obvodného banského úradu v Bratislave a postačovalo vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia Piešťany z 20. augusta 2010, nemožno dospieť k záveru, že obvinený sa na základe konania uskutočňovaného v súlade s rozhodnutím príslušného štátneho orgánu dopustil hoc aj z nedbanlivosti protiprávneho konania.

Ak aj dospeli súdy k záveru, že orgán štátnej správy, ktorým je Obvodný úrad životného prostredia Piešťany, si nesplnil svoju povinnosť riadne a nesprávne posúdil druh odpadu, ktorým doplnil zoznam odpadov, je to zodpovednosťou daného orgánu štátnej správy a ako ministerka spravodlivosti správne poznamenala, nemožno ju pričítať obvinenému, v zmysle nevedomej nedbanlivosti, teda že mal a mohol vedieť, že lom C. V. je skládkou inertného odpadu.

Preto bolo nevyhnutné konštatovať, že dovolacie námietky ministerky spravodlivosti uvedené v podanom dovolaní boli nie len relevantne uplatnené podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ale aj vznesené opodstatnene.

Podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 301 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 kto z nedbanlivosti vydá životné prostredie do nebezpečenstva vzniku väčšej škody tým, že poruší všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Podľa § 301 ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2015 odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchateľ potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší, hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

Dovolací súd so zreteľom na uvedené zistenia podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil na podklade dovolania ministerky spravodlivosti vo výroku tohto rozsudku porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, postupom podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie odvolacieho súdu zo 7. júla 2020, sp. zn. 3To/30/2020, zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu opätovne prerokoval a rozhodol.

Podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

Úlohou odvolacieho súdu, s ohľadom na uvedené závery najvyššieho súdu, bude pri viazanosti právnym názorom podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku, opätovne rozhodnúť a to zákonne súladným spôsobom. Bude preto potrebné prehodnotiť skutkové a právne závery ku ktorým dospel súd I. stupňa tak, aby boli v súlade s názorom dovolacieho súdu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.